

پشتپەردەى گۆشارەكانى ئەمدواىيەى تاران لەسەر ھەريىمى كوردستان

09-10-2022

نووسەرەكان

زريان رۆژھەلاتى

كورتە : خۆپيشاندانەكانى ژينا پيى ناوھتە ھوتەى چوارەم و، لە رۆژانى رابردووشەو گۆشارەكانى ئيران بۆ سەرھەريىمى كوردستان لەبارەى مانەوہى حيزبەكانى رۆژھەلات زيادىكردووہ. ئيران لە 28ى سيپتەمبەردا بۆ ليدانى حيزبەكانى رۆژھەلات، بەجاريك نزيكەى 70 موشەك و درۆنى نا بە خاكى ھەريىمى كوردستانەوہ

بەرايى

خۇپپىشاندا ئەكەنى زۇنا پىي ناوئەتە حەوتەي چوارەم و، لە رۇژانى رابردووشەو گۆشارەكانى ئىران بۇ سەرھەرئىمى كوردستان لەبارەي مانەوەي حىزبەكانى رۇژەلەت زىادىكردووه. ئىران لە 28ى سىپتەمبەردا بۇ لىدانى حىزبەكانى رۇژەلەت، بەچارىك نىكەي 70 موشەك و درۇنى نا بە خاكى ھەرئىمى كوردستانەو كە بەشىكى ئامانجەكانىش بە دوورى زياتر لە 100كم لە سنوور، شوپىنى كەسانى سقىل بوو. ھاوكات لەگەل ئەوئەشدا ھەرپەشەكانى ئىران سەبارەت بە ئەگەرى دەستىوهردانى زياتر و تەننەت ھاتنى ھىزى ئىرانى بەردەوام بوو. پرسیارەكە لىزەدا ئەوئەيە كە دوا گۆرانكارىيەكانى پەيوەست بەو بابەتە چىن و، پىشتەردەي ئەو بابەتە چى تىدايە كەوا بەرپرسانى سىياسى و سەربازى تاران مژارى مانەوەي حىزبەكانى رۇژەلەتايان لە ھەرئىمى كوردستان گەرم كردۆتەو؟

بۆچى ئاگرەست؟

مىدياكانى نىك لە سوپاي پاسداران دەستەواژەي [ئاگرەست](#)يان بۇ دۇخى دواي ھىرشە موشەكى و درۇنيەكان بەكارھىناو و جەختيان لەو كوردووه كە درىژەكپىشانى ئەو ئاگرەستە، پەيوەندى بە رەفتارى بەرپرسانى ھەرئىمى كوردستانەو ھەيە. وا پىدەچىت كە ئىران سەبارەت بە مانەوەي حىزبەكانى رۇژەلەت كوردستان لە چوار شوپىنى نىك سنوور (بەردە سۆر، سەقەر، بەرپىزىن و ئالانە) لە ناوچەبەكى نىوان چۆمان و سىدەكان لە پارىزگاي ھەولير زۆر ھەستناك بوو. ھەرۋەھا [نىگەرانىش](#) بوو. بوو. لە ئەگەرى پەيوەندى كۆنسولخانەي و ئاتانى دەرەو و بەرپرسانى ھەرئىمى كوردستان لەگەل حىزبەكانى رۇژەلەت. ھىشتا بە تەواوى روون نىيە كە ئەم بابەتە بە كوچ دەگات بەلام لەوانەيە دانوستاندنەكانى پىشتەردە جۆرە رىككەوتنىكى كاتى لىكەوتبىتەو، بۆيە باسى ئاگرەست دەكرىت! ھەلبەت بەكارھىنانى دەستەواژەي ئاگرەست دەتوانىت بۇ خۇى نىشانەي ھەبوونى ئامانجىكى فراوانتر لە بابەتى شوپىنەكانى مانەوەي پىشمەرگەكانى حىزبەكانى رۇژەلەت يان دىداريان لەگەل لايەنە جىاوازەكانىش لەخۆ بگرىت. ئەو حىزبانە تەقربىن لەسالى 1996ھو چالاكىيە چەكدرايەكانىان لەدزى ئىران راگرتووه و پرسی مانەوەيىشان لە سالانى رابردوودا نەبووئە گرتىكى گەورە لە نىوان ھەولير و تاران. بەلام ئەو پرسیارە كە بۆچى لەم كاتەدا وەك پرسیكى گەورە لە پەيوەندىيەكانى ھەردوولادا قىت بووئەتەو؟

پالئەرى گۆشارەكانى تاران

بىشك يەكك لە گرنگترىن فاكترەكانى پىشت ئەو ھىرش و گۆشارانەي ئەمدوايەي تاران دوورخستەوئەي سەرنجەكانە لەسەر خۇپپىشاندا ئەكانى ناوخۇي ئەو و ئاتە كە بە يەكك لە گرنگترىن رووداوەكانى 4 دەيەي رابردووى ئەوچ ھەژمار دەكرىت. ھەبوونى ناپەزايى لە شوپىنىكى وەكوو كوردستان يان بەلوچستان لە ئىران شتىكى ئاسايى بوو بەلام ئەوئەي كە جىاوازە ئەوئەي كە ئىستا خۇپپىشاندا بە شىوئەيەكى بەرچا و لە شارە شىعەنىشەكانى ئىرانىش دەكرىت و ئەمەش دوور نىيە لەو شەپۆلە ناپەزايى جەماوئەيەي كە چەند سالىكە لە لوبنان، عىراق و ئىستاس لە ئىران دروستبوو. رەنگە بەرپرسانى ئىران بە ھىوابن بەوئەي كە ئەگەر خۇپپىشاندا ئەكان بە دەستوهردانى دەرەكى، پلانى و ئاتان و ھەولى ئۆپۇزىسيۇنى كوردى بىستەوئە، ئەوسا دەتوانن بە لەونىك راي گشتى و ئاتەكەيان ئارامتر بەكەئەو!

خالىكى دىكەش ئەوئەيە كە لەوانەيە ئىران دلىنا نەبىت لەوئەي كە لە ماوئەي درىژخايەندا چى لە عىراق روودەدات. بەلەبەرچا و گرتنى ئەو شەپۆلە بىر كوردنەو دژە ئىرانىيەي كە لە 2018و لە عىراق بەردەوام گەشە دەكات، لەوانەيە دۇخى ئىستا بە باشترىن دەرەت بزانىت بۇ ئەوئەي پرسی مانەوئەي ئۆپۇزىسيۇنى كوردى و ئاتەكەي لە ھەرئىمى كوردستان يەكلا بگاتەو، وەك ئەوئەي كە سەبارەت بە موحاھىدىن

خەلق كۆردى. لە بىرمان نەچىت ئەو كاتەى كە عادل عەبدولمەھدى بۈۋە سەرۆك ۋەزىران، بۇجارى يەكەم لەدوۋاى 2003ۋە، چارەسەكردنى پىرسى مانەۋەى ھىزى ئۆپۇزىسىۋنى ۋلاتان لە عىراق لە بەرنامەى حكومەتدا جىگىر كرا. بۇيە ئەم بابەتە شىئىكى تازە نىيە ۋ دەتوانىت رىشەبەكى دىزىتۇر لە خۇپىشاندانەكانىشى ھەبىت.

ھەلبەت ئەمە تاكە فاكتەر نىيە ۋ دەشى مۇارى پىكەۋەنانى حكومەتى بەغداش بابەتىكى دىكەى پەيوەندىدار بە ۋ گۇشارانە بىت. سەرەپاى ئەۋەى كە لە مانگى رابردوودا رىككەۋتنىكى نىۋان چوارچىۋەى ھاۋناھەنگى ۋ پارتى دىموكراتى كوردستان ۋ سوننەكان ھاتە ئاراۋە، بەلام پىدەچىت ئەو رىككەۋتە كىشەبەكى تىكەۋتەبىت! لايەنە كوردىيەكان ھىشتا نەگەيشتوۋنەتە رىككەۋتن ۋئەمەش بۇ خۇى دەتوانىت رەنگدانەۋەپەكى رىككەۋتنى كۇتايى چوارچىۋەى ھاۋناھەنگى ۋ پارتى دىموكراتى كوردستان بىت. دىدگايەكى بەھىز لەنىۋ ئىران ھەپە كە پىۋىستە دەسەلەتى ئىران يەكەست بىت ۋ رەنگە بەلەبەرچاۋگرتنى دۇخى ئىستا، تاران زباتر ھەزى لەۋە بىت كە لە بەغداش حكومەتىكى يەكەست ۋ نىكتۇر لە خۇى بىنىت، يان لانىكەم حكومەتىكى بىت كە مەرجى زۇر قىۋل نەكات. بىگومان ئەمەش دەتوانىت كارىگەرى لەسەر ھەۋلەكانى ئەۋان بۇ كۇنترۇلكردىنى شەپۇلى ناپەزايى نىۋخۇى ۋلاتەكەيان ھەبىت ۋ ئەگەر لە عىراقىش خۇپىشاندانىكى دىكە روۋبداۋە، لەۋانەپە ھاۋشىۋەى پىشتۇر بە توندى ھەۋلى سەركوتكردىنى بىرپىت ۋەك ئەۋەى پىشتۇر كرا. بۇيە پىدەچىت بەكىك لە ئامانجەكانى ئەو گۇشارانە ناچاركردىنى پارتى بىت بە رىككەۋتن لەگەل چوارچىۋەى ھاۋناھەنگى بە مەرجىكى كەمترەۋە.

فاكتەرىكى دىكەش دەتوانىت پەيوەندى بە پىرسى رىككەۋتنە ئەتۇمىيەكەۋە ھەبىت ۋ لەۋانەپە، ھاۋكاتبۋونى ھىرش ۋ گۇشارەكان لەسەر ھەرىمى كوردستان لەگەل زىادبۋونى ھىرشى گروۋپە چەكدارىيەكان بۇ سەر بەرژەۋەندىيەكانى ئەمىرىكا لە سوورىا ۋ تەنەت عىراقىش نىشانەپەكى ئەۋە بىت. دەشى ئەمەش بۇ ئەۋە بىت كە تاران بە تەمابىت كارىگەرى خۇى لەسەر ئارامى ۋ ناآارامى ناۋچەكە پىشانى ئەمىرىكا بىداتەۋە.

كۇتايى

بابەتى مانەۋەى حىزبەكانى رۇژھەلەت لە ھەرىمى كوردستان بۇ سەردەمىكى زۇر زووتر دەگەرپتەۋە ۋ بۇ چەند دەپە دەچىت كە ئىران بە جۇرئىك لەگەل ئەۋ پىرسەدا راھاتوۋە. حىزبەكانىش تەنەت چالاكىيەكى چەكدارىيە ئەۋتۇيان لەدۇى ئىران رىككەۋستوۋە. بگرە ھەندىك لەۋ بارەگايانەى كە كراۋەنەتە ئامانج نىكەى 150 كم دوورى سىۋورپىش بوون. بۇيە دەشى ھۇكارى گۇشارەكان لەرپى ئەۋ بابەتەۋە، زياتر پەيوەندى بە خۇپىشاندانەكانى ژىنا، پىرسى پىكەھىنانى حكومەت ۋ دۇخى عىراق، ھەروەھا مۇارى رىككەۋتنە ئەتۇمىيەكەى تارانەۋە ھەبىت.